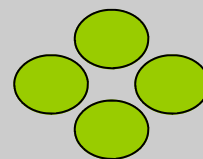

KrEUZE

rondzendbraif

of

www.kreuzekeuze.nl

NUMMER 5

meert
2007

verhoalen
gedichten
verskes
nijs

Vrij rond te sturen noar elkenain dij t lezen wil.

KREUZE nummer 5

2^e joargang – maart 2007

redaksie: Jan Blaauw (tekst);
Henk de Weerd (opmaak)

redaksie-adres: Verl.Oosterweg 33
9804 RD Noordhorn
0594-503095

JanBlaauw@kreuzekeuze.nl
henkdeweerd@kreuzekeuze.nl

Vrij rond te sturen; nait zo mor wat overnemen zunder toestemmen van schriefster/schriever!

Op de webste www.kreuzekeuze.nl binnen ook de veurege ôfleverns te vinden.
Krieg je hom mor nait te pakken?
Kin wezen dat **flash player** nait installeerd is.
Goa noar: http://www.adobe.com/shockwave/download/triggerpages_mmcom/flash.html
en de computer regelt t veur joe.

**Kreuz 6 komt oet begun maai
Biedroagen kin j'opsturen tot 26 april
Wie binnen weer benijd !**

INHOLD:

BLADZIEDE:

Veurlad	1
Inhold	2
Nij(s)	3, 4, 5, 6
Vogels in Grunnen– Henk de Weerd	7
Zingen as medisien– Roel Sanders	8, 9
Kursk– Bart FM Droog– hertoalen-Jan Blaauw	9
Doar stonnen ze– Geert Braam	10, 11
Vrunds chop, Laifde– Anna Geertruida de Vries– Maarhuis	11
Oet t Oethoester boukje– cursisten Oethoezen	12, 13
Woorden– A.G. de Vries– Maarhuis	13
Blokkie om– Ginie Bakker– Ploeg	14
Boerenverdrait– Edward van de Berg	15
Dook– Jan Blaauw	15
Het carnaval van de daaier– Harry Vrieze	16
Optaikens– Giny Vonk	17
Vaalt niks tegen doar in Mokum, Eerder en dammeet– Hanne Wilzing	18
Zoepen mit n jonge– Jan Blaauw	19
Veurjoar– George Petzinger	20
Openboar vervoer- Henk de Weerd	20
Van oost noar west– Jan Blaauw	21
n Ommelandse raize– Beno Doedens	22, 23, 24
Over Poeskes– Ineke Bouwman	24
Kwaalmt oeten en kwedelmoazen– Jan Blaauw	25

NIJS

Grunneger toal ien Azen

Stichting Grunneger Toal slag t aal meer de vleugels oet! Ien Amsterdam is Jan Sleumer mit n kurzes aan loop en der stait n nije kurzes op stoapel veur kommende haerst, ien Azen. Dij kurzes wordt holden ien “De Schulp” aan de Buizerdstroat 10, vanof dunderdag 20 september. Docente wordt Coby Vermeeren oet Beem, zai het al voaker n kurzes geven. Ook dizze kurzes bestait oet 15 lezzen van twij uur. D’eerste vijf lezzen goan over de vijf varianten van Grunneger Toal. Aansloetend tien lezzen aan de hand van t bouk “Toal Noord” (woarbie Oost en West nait vergeten worden). Kurzes is beould veur lu dij t Grunnegers minimoal goud verstoan kinnen. Kurzes gait daiper ien op lezen, spelling, literatuur, grammoatika, meziek, aigen veurdrachten, van alles wat. Alles het zien pries, ook dizze kurzes: €169 veur 15 lezzen, doar heuren ook vaier bouken bie. (En as je dij bouken al hebben, wordt t kurzesbedrag leger!) Der mouten teminnent 15 kurzisten mitdoun, as der 20 binnen, is groep vol. Opgeven veur 1 september bie:

1. Grunneger Spraak: siktres Corry Nuus (bonzo313@planet.nl) tel: 0592314943
2. Grunneger Toal: Riemke Bakker 2 (riemke_bakker@hotmail.com) tel.: 050-3012404

Achtergrond

Ien 2004/2005 binnen der 21 minsen op laaid tot docent Grunneger Toal deur Siemon Reker en t Huis van de Groninger Cultuur. Opzet was om n groep docenten te kriegen dij lezzen ien Grunneger Toal geven kinnen. Dizze cursussen binnen ien 2005 start. Siemon Reker schreef doarveur zien Toalbouken en “Goidag”. Hanny Diemer en Jakob Loer stelden “Twee Eeuwen Gronings” (“Twai aiwen Grunnegers”) soamen. Grunneger literatuur vanof 1793!

Figaro let zok schaiden

Theatergroep WAARK speelt leste veurstelens van “Figaro let zok schaiden”. As je t nog mitmoaken willen, mout je noar:

- Winschoot – De Klinker, 22 maart, 20.00 uur (0597 415555)
- Beem – Trefcentrum, 24 maart, 20.15 uur (050 3018911)
- Middelsom – Vita Nova, 31 maart 20.00 uur (0595 551481)
- Grunnen – Universiteitstheater, 20 april, 20.15 uur (050 3634670)
- Delfziel – Molenberg, 29 april 15.00 uur (0596 614000)
- Grunnen – Prinsentheater, 20.30 uur (050 8507151)

Woar gait t om?

“WOAR IS T THOESLAND, EN VEUR WEL IS DAT BESTEMD?”

Nog zo wat gedachten:

Geliek is der in twij soorten...

Wie leven in tedsomstandegheden woarin d’omstandegheden belangriker binnen as de minsen.

t Stok is oorspronkelk oet 1936, schriever Ödön von Horvath. Willem Jan Otten zörgde veur de Nederlandse bewaarken, Gré van der Veen veur dij in t Grunnegers.

Meer waiten? www.waark.nl

Grunneger schriefwedstried 2007

De Openboare Bibeltaiken organiseren in soamenwaarken mit t Huis van de Groninger Cultuur en de Stichting Grunneger Toalen **Grunneger Schriefwedstried 2007!** Je kinnen joen verhoaltje(s), gedichten, teneelstokje of verske inlevern veur 1 april bie bibeltaik in joen omgeven. Zet der wel even joen noam, adres, woonstee, telefoon en leeftied bie. Bie veurkeur digitaal insturen, kiek mor even op www.mijneigenbibliotheek.nl mit de verbinden schriefwedstried. Winnoars goan deur noar Pervinzioale Finoale. Priesoetlangen in juni op t Pervinziehoes in Stad. Wel even reken holden mit de volgende regels:

Je kinnen mitdoun in de volgende rubrieken: grode lu (vanof 16 joar) PROZA, grode lu (vanaof 16 joar) POËZIE, klaaine lu (8 tot 16 joar) mit proza en/of poëzie.

Nait meer as 1000 woorden tiept (of 3 A4kes schreven)

Maksimoal 4 gedichten of 2 verhalen per persoan.

Inlevern bie ain bibeltaik.

Inzendens allenneg in Grunneger taal (Oost, Noord, West, Stads, Westwolds)

Jury mag spellen aanpazen zunder dat t karakter van t verhaal verloren gaat.

Winnoars goan deur noar finoale en goan akkoord mit t ploatsen van inzendens in n verzoamelbundel.

Over oetslag mout je loater nait liggen te mekkern.

(In Knoal, Vlagtwedde, Loppersom, Delfziel, Daam, Beem en Ten Boer doun ze t aans, vraag doar zulf mor even)

Straks is t weer janken

Op 7 april komt zanger/schriever **Harry Niehof** mit n nije CD: "Straks is t weer janken". Harry Niehof is benoam leste joaren in de weer mit t Grunnegers, de taal van zien Middelsommer jeugd. Twai CD's het e moakt: "Cuba Blues" (mit Los Bomberos) en "Altied Onderwegens". Op 7 april dus num-

mer 3 mit twaalf nummers dij e zulf schreven het. Harry Niehof zingt en ook speelt e gitaar. Hai wordt begelaaid deur drummer Jan Pijnenburg (ex-Doe Maar), bassist Peter Smit (ex-Time Bandits) en toetsenist Herman Grimme. Harry presentaaert zien nije spaigelploot in Stad, mit zien geluud wil e n nij publiek "aanboren". Hij wil der ook mit noar de noabers in Drenthe, Twenthe en Vraisland en hoopt d'n drij moal in weke op te treden. Hold e der wat meer aan over, kin e der van leven, van zien meziek. Nou vertoalt e nog Engelse films, mout ja wel stoet op e plaank kommen. Harry vuilt zok gain "ambassadeur" van het Gronings. Hai schrift in t Grunnegers, omdat e zok in dij taal het beste oetdrukken kin. Zien worrels liggen hier (al gait e geern n moal noar Spanje op vekansie...)

Meer waiten? www.harryniehof.com

(Bron: Dagblad van het Noorden, 9/2/07)

Mien Westerkwartier

Geert Zijlstra (Pieterzijl) en Niels Meijer (Sebaldeburen) dat bennen de mannen achter, en veur, en onder t projekt "Mien Westerkwartier". Westerkwartierders moeten wat zelfbewuster worden, ze meugen best wat grootsker worden op heur streek aan westkaant van Stad. t Gijt om taal, mor eigelks om veul meer, der moet n "cultuuromslag" kommen. Meer aandacht veur schrievers as Melle Hijlkema en Reinder Hiemstra of muzikanten as Dobbel Joe en Gert Sennema. In Lutjegast is n eerste bijeenkomst west, gliekgestemden bij mekoar brocht." Hoe kunnen we soamenwaarken, hoe kunnen we mekoar staarker moaken?" Liefde veur eigen streek moet bewuster uutstroald worden. Dat perbeert Geert Zijlstra ok met "Radio Westerkwartier", soamen met Jan van der Velde. (Twijwekelks op zundagavond tussen 20.00 en 21.00 uur op e koabel ien Marum en Groodegast, 105.9 Mhz). Wil je ok wat schrieven ien t Westerkwartiers of over t Westerkwartier (historie dut ok met)? Kiek mor even op:

www.mienwesterkwartier.nl

(Bron: Dagblad van het Noorden, 25/02/07)

Smiksels mit Kostverloren!

Kiender Koksels op Zundagnommerdag'

Bie Kostverloren zwaaien ien 2007 kiender mit slaif en lepel: ien n eerlikekse haarbaarg moakst eten van streekprodukten en kok helpt die der bie. Streekprodukten kommen nait oet aander landen wied vot, moar gewoon oet aigen dörpm en contrainen vlakbie. Terwiel dastoe ien keuken staaist paast Kostverloren op dien ollu. Veur heur is der n kultureel pergram mit meziek en veurdrachten. Peter de Waard komt mit zien kruden,- en slikkroam en magst der aan roeken en van pruiven! Der is aine van Pomologische Verainen dij alles over appels, peren, kaarsen en proemen wait en doar schiere verhoalen over vertellen kin. Jan Glas en René Wubbolts lezen veur over eten en drinken, Raaint Wobbles en Henk Scholte vertellen over eet,- en drinkgewoonten ien vrouger tied bie feesten en begraffenissen. Muziekanten hemmen verskes oetzöcht dei over eten en drinken goan. En....tussendeur is der n speciaal verassenspergram bedocht deur Eltje Doddemoa en Fré Schreiber veur joe, as t wachten op t eten dat op vuur of ien oven staaist, laank duurt. Wat viest dervan?

Zundag 25 maart 2007

De Amshoff- Kielwindeweer
P. VenemoAkoade 93-95
0598-491066

Zundag 15 april 2007

Partyhouse André Dokter- Brittil
Houndaip WZ 54
0594-504289

11.00- sikkom 14.00 uur

Intree € 7,50 mit eterij en ranja bie aankomst

Grode minsken € 15,00 mit eterij en koffie of thee bie aankomst

Geern reserveren (veur 19/3) jaappot@gmail.com na 18.00 uur: 0598 – 620302 (veur 9/4)

Pergram

Ien keuken mit kok Freek Mulder
Duo B+H (Gr. folk)
Jan Glas, gedichten over eten en drinken
Kruderij, slik en kruden
Pruiverij Peter de Waard
(Noam)
Noordelieke Pomologische Verainen
Raaint Wobbles vertelt
Tegelikertied:
kienderpergram deur Eltje Doddemoa

Pergram

Ien keuken mit kok André Dokter
High temperature (Gr. Jazz-bluesband)
René Wubbolts (gruinte- en fruitgedichten)
Kruderij, slik en kruden
Pruiverij Peter de Waard
(Noam)
Noordelieke Pomologische Verainen
Raaint Wobbles vertelt
Tegelikertied:
kienderpergram deur Fré Schreiber

As je meer waiten willen kiek din bie:

www.kostverloren.org www.de-amshoff.nl www.andredokter.nl
www.npv-pomopost.nl www.torf.nl www.eltjedoddema.nl

DRIJ SPAIGELPLOATJES op komst

Alie de Vries en Geesje Vos hebben t streektoalprojekt ien e gemiente Zuudhörn ofrond. t Spultje is nou kompleet: Moarum, Groodegast, Leek en Zuudhörn, t hiele Westerkwartier op e band vastlegd! Aal t verzamelde materiaal ligt op toavel bij Siemon Reker, hooggeleerde, benoam ien t Grunnegers. De levensverhoalen worden bewoard ien e Grunneger "Archieven". En der kommen ok cd's, te minnent as der genoeg geld veur is. Op die cd's van ale projekten wát en ok meziek van Dobbelloe! Nog even wat geduld a.u.b.

(Bron: *Dagblad van het Noorden* 12/01/2007)

Op t pad noar t inde

In 2004 kwam Doeke Pot oet de tied. Hai was dou al 86 joar, n loatbluier wat schrieven aanbelangt. Doeke Pot was sikkom zeuventeg dou e aan t schrieven gong, meer as 250 gedichten het e apmoal mit de haand schreven.. Zo'n 50 doarvan binnen nou in boukvörm oetgeven, dochter van Doeke dee doar nogal wat muite veur. t Boukje "Op pad noar t inde" is in n oplaage oetkommen van n poar honderd eksemplaaren en köst n lutje acht euro.(Oetgoave van de Stichting t Grunneger Bouk). Belangstellen? Jan Groenbroek bellen: 0597-591135 of 0597-591025.

(BRON: *Dagblad van het Noorden*: 12/01/2007)

LESTENIJS

Toal en Taiken

Nummer 1 van de 25ste joargang is oet, jannewoarie/feberwoarie 2007. t Tiedschrift veur Grunneger kultuur zigt der prachteg oet, van boeten en van binnen, en nait allain omreden der n stokje mit n ploetje over KREUZE instaait.

Vernijde omslag loat nou n ploat in kleur za-in van Geert Schreuder:

"Nijhoof" (acrylvaarve op holt).

Biedroagen van Raaint Wobbes ("Begroaven"), Harm van der Veen en Tonko Ufkes, om der mor n stok of wat oet te hoalen. Jur Engels schrift over Jan Glas en Jan Glas over "Nije brug Eibersburen" .

Vaalt n baarg te lezen op 64 bladzieden en puzzel is der ook bie net as de biebelvertolwedstried van Liudgerstichten. k Zol mie doch mor opgeven as begunsteger van de Stichting t Grunneger Bouk, doar binnen der nooit te veul van! Veur € 20,00 in t joar krieg je ook nog ais 6 moal "Toal en Taiken" op deurmat of in postbus.

Aanmelden? Stationsstroate 11b, 9679 EA Scheemde, 0597-591135.

Grunneger Kurses

Alderleste nijs van Jan Sleumer oet Mokum: hai begunt doar op 15 meert mit kurzes, 18 kurzisten doun der mit! Mainsten doun t oet winst, dat mitdoun. Op e wachtlieste stoon 15 noamen veur n nije kurzes in september. Sikkom nait te geleuven, schrift Jan, want **op 15 meert komt 1Vandaag opnoames moaken! Kin je n dag loater, op 16 meert, doarnoar kieken, noa t nijs van 18.00 uur!!!**

Vogels in Grunnen

In Kreuze nummer 1 hebben wie vroagd noar Grunnegse noamen veur vogels en planten. Mor n poar minsen hebben doar op reageerd . Kin wezen dat wie te veul in ain moal wollen. Om t wat makkelker te moaken, wol ik dizze keer mit tien vogels begunnen. Wat zeggen joe in joen streek tegen dizze vogels? Of, wat zee pa of opa? Stuur ons even n stroombraifke. (henk@kreuzekeuze.nl).

As je mor n poar waiten, is t ook al dik vummekoar.

De noamen stoan der veur de wizzeghaid in t Nederlands noast.

In n volgend nummer weer n poar aandern. Den loat ik joe ook de noamen waiten dij k toustuurd kregen heb.

Henk de Weerd

koolmees

pimpelmees

torenavk

ekster

Torenkraai (kauw)

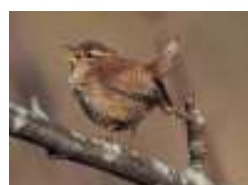
roodborstje

huiszaluw

winterkoninkje

merel

zanglijster

Zingen as medisien

Wat je doun mouten, as je finoal in 'de stress' zitten ? t Aalmoal nait zo goud meer waiten? Naargens oardeghaid aan hebben en t laifst de godgaanse dag op berre liggen blieven? **Zingen goan!!** Teminnent dat zeggen n poar Duutse waitenschoppers van de Universiteit van Frankfurt. Hoge heren, dij der laank veur deurleerd hebben. Dij hebben der ja veul 'sjoege' van mout je mor reken. n Minsk vuilt zok din doadelk n hail stok beder. Ook Nederlandse waitenschoppers hebben van de hailzoame waarken van t laid n hoge mutse op. Paardie lu zeggen, dat je der beder van opknappen as van t joggen, mor dij lu zellen wel n bruiertje dood hebben aan n muie pokkel. As n minsk lopt, zeggen de haardlopers, stait t verstand op nul, t moakt t onthold hailemoal leeg. t Is net asdat mit aal t swait ook n veurroad kopschraberijen uut n minsk verdwient. Veur en noa ofloop van n uitvoeren van Mozarts: 'Requiem' hebben geleerden t bloud van koorleden onderzöcht. En wat bleek nou? Noa n petijtje 'strödde schroapen', nemen de ofweer- en anti-stress-stoffen aanzienlek tou en vuilt man zok n stok aangenoamer. Doar kin gain teblet – van a tot zink – tegenop. Ook d'aandre aanwezig mossen der aan leuven. De 'bloudweerden' van dizze groep wazzen nait nuimensweerd

veraanderd. Dit in tegenstellen tot dij van de muzikanten. Hoera, jonges, hoog in t laid mit t spullt Verhaal vertelt aans niks over t alcoholpromilloage in t bloud, mor dat zal wel nait zo belangriek of dik in orde west wezen. As de wien zit in de man, zit de wiesheid in de kan, zegt n bekend spreekwoord. t Benul van tied en zörge is din ok veur n ogenblik verdweenen, mor komt noa de koater dubbel zo slim weeromme. Thuus zel e even goud bie moeke de vraauw kloare wien schenken mouten, din ok van widde wien krieg je wel n rooie neuze. As joe nou gain wiendrinker binnen..... "Bier dat nait dronken wordt, gaait zien doul veurbie", zeggen mainste 'koorknoapen' en spuilen t gaarstenat mit liters tougelieks deur strödde. t Smeert meroakel, komt stemmen ten goude en verschaft n goie reden om evenpies onder kontrole van 'direktrieze' uut te komen. Smiet mor weg, aal dij tebletjes, pillegies en vitemienedraankies, dij ons immuum-systeem' zo neudeg verbeter n mouten. Meld je aan bie n koor en je hebben aal dij kostboare rommel nait meer neudeg. Zingen is ja plezaaier veur twije! Noast joezölf, dou'j ok slim veul aandre minsken der n groot genougen mit. En och, wees es eerlek, t wiefke is ook slim blied n tiedje van dij olle knorrepot verlöst te wezen. t Mes snidt zodounde aan twij kaanten! As t aal helpt noa n 'requiem' (meziek ter noagedachten aan aine dij oet tied kommen is) , hou goud mout t din wel nait helpen bie bevubbeld de 'Zuderzee balloade' of n nog vroleker laid? Opa vuilde zok noa n weervonden 'prentien uut dij olle tied' inainen n stok jonger. Zien klainzeun het ducht mie bie hom n meroakels beste beurt moakt! De broodneudege vitamientjes vlaigen mit haandenvol t 'keelgat' in. Doar kin gain aptaik tegenop en dit is per slöt van reken nog n hail bult gekoper ook. Dat zel ons Grunnegers wizze schikken. Volg de road van sikketoares Arnold Lippmann van t 'Koninklijk Nederlands 'Zaangersverbond' (KNZV) – de letters

stoan nait veur n 'zwemverainen- din mor op: **Zing!** Joe vuilen je der veul gezonder bie en leven doardeer, as wie t leuven maggen, ok nog ais veul laanger. Onderzuik of nait, doagelks kommen der bie de roem honderdvieftig 'shaantykoren',- kinnen wie doar nou gain goud Grunnens woord veur verzin- nen?- n baarg nije leden bie. Zingen geft gewoon n bult dieverdoatsie en dat huift nait ais waitenschoppelk onderbawwd worden. Meer as achtdoezend koor- leden binnen joe al veurgoan en binnen t mit mien stellen ducht mie roerend ains! Zai vuilen zok doar in elks geval opper- best bie. Gooi joen zörge en aander trammelaant mor opzied, der is doch gain hond dij doar belangstellen veur het. Gooi doags twij vrizze aaier deur strödde en joe vuilen joe t heertje, dat d' haile wereld aan kin. Vrouger zongen onze olden t al: "As t Poaske was in d'olle tied, din kregen wie stoet en aaier; we trokken ons beste plunen aan en haren n bult plezaaier". Bin 'j ais n moal ofgemieterd kwoad? Gooi t din in t laid! Joe zellen zain, dat joen kwoadens verdwient as snij veur zonne. Kwoad worden is ja menselk, mor kwoad blieven is duvels. Dat gun je joen aargste vijand ja nog nait. Doch kin je beder n kwoadkop wezen as n doedelkop. Doar lopen der al teveule van bie t pad. Bedenk ain ding goud: t Is beder dat man over joe zeggen kin: doar lopt e, as: doar ligt e. Dat is aal ellèn van wereld ja nait weerd. Man zegt wel makkelk: Gezondhaid is de grootste schat! Handel doar verdikkemie din ook noar!

Roel Sanders

Knoal

Oet mesienkoamer negen
viskten baargers t kedo
dat Wanjka nog veur Irma muik

kiek wichtje
pabbe is n vogeltje
hai sweeft nou in zee

en dat popke
komt pabbe oazem brengen
doar onder in zee

woar bankjes stoan
om oet te rusten
van de daipe raaize

laif wichtje
blief pabbe oazem brengen
want dat popke dat bist doe

Vertoalen in t Oost-Grunnens:
Jan Blaauw

gedicht van
BART FM DROOG

DOAR STONNEN ZE, met de boksem op heur hakken.
(Overnomen uut Chuddy's dagboek, n joar of wat leden)

Eindelk kin k mien oaventuren en wetenswaardigheden kwiet aan jim. k Zal mij eerst even veurstellen, anders wieten jim niet met wel jim te moaken hemmen. Ik hiet Chuddie en bin n wichtje van ruum twaalf joar en heb eiglek al een huul minsenleven achter mij. Ik beleef alle doagen weer wat nijs, teminnent as doar de gelegenheid veur is. Ik woonde eerst ien Nuus, mor nou alweer een joar of zeuven ien Moarum. Ik bin geboren op 25 oktober 1991 ien t Drentse Fluitenberg. Zo, dat wieten jim dan ok weer. As k begun te vertellen over mien oaventuren, dan bin k nog lang niet uutproat. As ik an t strunen bin ien de natuur, dan loop ik t liefste n beetje lös. Lekker snuffeln en haard lopen over bospoden en langs de slootwallen en op t veld. Met een rötgang over t graslaand, vliegen ien t spoor van hoazen of knienen of wat dan ok. Ik ruuk alles en mien adrenaline giert me dan deur mien lief.

Ik duur t eiglek niet te zeggen, mor ik doe t toch... We binnen al n moal of wat aansproken deur n boswachter, omdat mien boaskes zuk niet aan de regels hielden. k Was niet aan de lien, t was mij best. t Liep wonderbaarlek altied met een sisser of. Een bul-te minsen binnen stoapelgek op mij. Twee joar leden was k nog op vekansie ien Frankriek, en wel ien Normandië. Ik vond der slim waarm en heb t oflopen joar, omdat ze der weer hen wollen, mor besloten om noar t hondenpension te goan. Dat was mor goed ok, want ik heurde dat t doar weer slim waarm west was. Ik miste mien boaskes wel, mor die weken wazzen of te zien.

Ik goa nog even terug noar Frankriek. Het kwam een poar keer veur dat de minsen groag met mij op petret wollen en dat gebeurde ok. Woarom? Omdat k n verdraaid mooie meid ben natuurlek. Veul minsen die noar mij kieken, worden geliek stoapelverliefd op mij. Sums binnen der ok minsen die niks met mij hemmen en ik niks met heur, mor doar lig ik niet wakker van.

Het begun van t verhoal heb k een beetje ien roadsels schreven, mor ik wil nou toch een tipke van de sluier oplichten. Ik bin gien

mins, mor kin der wel huul goed met om goan. Ik begriep ze goed en verstoa een hu-le bult woorden. Roar is dat, ik schrief nou veur jim ien t Westerketiers, mor ik bin met de Nederlandse taal grootbrocht. Toch bin k een oardege Westerketierster worden. Ok mag ik wel zeggen dat k een verdraaid goed huus troffen heb. Ik ben een echt moatje van mien beide boaskes. As der even tied is, goan ze met mij noar de Duurswolderheide of noar t Letterbetterdiep, het Leekstermeer of de Hoornsche Plas waar ik voak lekker zwemmen kin. Sums goan we noar de zeediek bij Lauwersoog, mor dat zolde wotter ien de bek dat vien k mor niks, k wor der een beetje beroerd van. De hoge golven van de zee vien'k heerlek.

Ien de week loop k de meeste doagen lekker lös langs de Pierswiek, behalve ien t broedseizoen, dan moet k vanzulf aan de lien. Hoe k der uut zie? Ik kint as volgt beschrievn: Ik liek wel n beetje op n roodbonte koe, mor dan op n schoal van één op vieftien of zo. Ze kommen ok steevast op mij of as k bij heur langs loop. Huul veul minsen hoalen mij deurmekoar met n Drentse petries hond. Ik liek der ok wel een beetje op, mor k ben der ien de verste verte gien familie van, ik ben n kleine Munsterlander, hier beter bekend as de Heidewachtel. Mien jachtienstinkt zegt dat k op eendenusten en al zukswat ofmoet, ik kin der dan niet ofblieven. Het is mien zwakte, mor t zit ien mien oard. Ik ruuk zukswat al van grote ofstand. Vanwege dat bin k net een kiend, die allin-neg ien de buurt van een sukkerpote is, ok die kin der niet ofblieven.

De positieve kanten van mien karakter binnen: Trouw, altied bliede en opgewekt, nooit saggerijneg, schoon op mezulf en al zukswat hen. As wij de weekends weggoan met onze Kipcaravan, dan heb k mien eigen tentje, t was wel even wennen, mor ik bin allang bliede dat ik met mag. Een ander geval: Mien boaskes wadden op t lest van feberwoarie van t veureg joar een weekje noar Tenerife, lekker noar de zun. Ik mog niet met, ik begriep dat best. Ik bin noar t hondepension west ien Drachtstercompagnie. k mag doar nou wel gern hengoan. De eigenoars hemmen zoveul liefde veur mij en d'aandre honden, ik kin t elkeneen aanroaden. De leste keer har k n huul lief speulka-meroadje, k begon der van te hollen. Toen k

doar veur t eerst uutvanhuus was, mos k wel wennen en sprong een gat ien de lucht toen k mien boaskes weer terug zag. Zoas k zee, ik beleef altid weer wat aans. Wat ik lest beleefd heb, is n beetje ongeleufweerd, mor toch is het woar gebeurd. Een van mien boaskes gooide een flinke stok ien t wotter van n vennetje bij Trimunt. k Stoa dan al te trappeln van ongeduld om t wotter ien te goan om die stok der weer veur heur uut te hoalen. Zoas jim misschien wel wieten, een Heidewachtel waarkt groag veur t boaske. Noa dat ik ien t wotter was, docht k even jim kinnen mij wat, ik zwem eerst noar t nust ien e boom die vlak boven t wotter hing. Een moand of wat leden zatten der jongen ien, k wis t nog as de dag van guster. k Roakte verstrikt mit mien ket ien één van de takken die ien t wotter hingen. k Docht geliek: "Hast der nooit hengoan moeten." k Lag doar al te wottertrappeln, zeg mor gerust ik lag ien onmacht. En zoas jim wieten, hollen wij dat niet zolang vol. Mien boaske zag dat en moande heur vriendje om het wotter ien te goan om mij te redden. Hij moakte bliksemsnel zien boksem los en trok zien schoenen uut. Het duurde heur wat te lang en ze begon zuk ok al uut te kleden. Beiden stonnen ze doar op de Leidiek op t fietspad met heur boksem op e hakken en plots schoot ik weer lös. Ik zag de gezichten glundern en ik was bliede met heur. Op t moment dat ze weer ien de kleren gingen kwammen der vier fietsers ien heur richting. Wat moeten die minsen wel niet docht hemmen? Wat zollen ze doar aalmoal bij dat vennetje uutvreten hemmen? Ze mochten het zulf ienvullen, want mien boaskes wadden allang bliede dat t zo goed oflopen was met mij. Loater was ik as figurant aanwezig op t oogstfeest op t terrein van de firma Diekzand, tiedens t project "Duzend joar Westerkwartier", ik vuulde mij doar as n viske ien t wotter. k Heb er zulfs de krant nog met hoald, n groot petret van mij met mien boaske op t veurblad. De leste tied ben k sums wat aan t sukkeln, mor Astrid vecht veur mij. Ze wil mij tot t leste moment kost wat t kost n goeie olle dag bezörgen. Ok mien aner boaske die eerst niet van honden hiel, mor toch stoapelgek op mij wer, wil dat.

Geert Braam, Marum

Vrundschoop

Vrundschoop
laaidt mie t leven deur

vrundschoop
k stoa der nait allinneg veur

vrundschoop
is veur aal minsken

vrundschoop
kin k mie aaid beders wïnsen?

vrundschoop
in mien dörp, mien stroat

vrundschoop
vot is din aal hoat

vrundschoop
veur riek en aarm

vrundschoop
makt n kold haart waarm.

Anna Geertruida de Vries- Maarhuis

Laifde

Laifde, zeggen ze, is blind
laifde is lagen van n kind
laifde elke dag noar nkander
kiek mit laifde noar nander.

Anna Geertruida de Vries-Maarhuis

ET T OETHOESTERBOUKJE

Cursisten Grunneger Toal (2006) ien Oethoezen hemmen n boukje bienkander schreven ien loop van cursus. Cursuslaaider Jan Sleumer het t boukje soamensteld. Maiste biedroagen het e corrigeerd, behaalve de stukjes van Bertus Spelde. Dij wol ze laiver loaten zo as ze schreven binnen. In dizze Kreuze loaten we joe wat lezen oet t Oethoesterboukje, n volgende moal wat meer!

GEA

k Heb die altied aal n braif sturen wild, mor ik duurde nait. Want doe bis sums hail aans as da'k geern wol dastoe waas. Ik aarger mie sums bont en blaauw aan die.

Doe brings mie altied mor weer aan t twieveln.

k Wil groag wat kilo's kwiet en as k soavends op ber lig din moak ik de grootste plannen, ik zel nait snoepen, ik goa vro te ber oet en din n hail end aan loop. Teminnent das t plan.

Mor as t anderdoags is, din fluusters mie ien: ach blief toch nog even liggen, t weer is ja zo slecht, welke idioot gaat nou op sjauw en ain zo'n koekje dat dut toch niks.

En t vervelendste is da'k die din ook nog geliek geven mot en da'k noar die luuster.

k Bin nait zo staark da'k die de boas bin en doar baal ik nuver van.

k Hoop dastoe nou begrepen hes dat ik wil dastoe wat voaker dien kop hols en mie mien gang goan lets.

Zo das der oet en dat lucht oareg op.

Gea Stroat

ZOATERDAGMIDDEG

© Bertus Spelde
(nait corrigeerd)

Eerst wat ien toen kraabd, t onkrut gruit mie onder handen vot. k Heb toen overnomen van schoonvoader, dij haar der n net spultje van en komt elke vrijdag kieken, kin t dus nait sloeren loaten.

Wat röt holt weglood, buurvrauw ging der ook maank. Zai het t holt ien n beste bult veur deur en bokt heur haitied ien n slim kört rokje. Aander kaant opkieken mor weer.

Soaterdoags doun wie ook aaltied bos-schoppen, mooi waark, ik mag groag winkelen. 'Magst bliede mit mie wezen', zeg ik aaltijd tegen vrauw as ik dij Manlu met sjekkie ien snoet veur winkel zai stoan te wachten.

Toun vis eten bie Landman op Termunterziel, poar klaaine scholdjes mit genoaten. k Loat viske smelten op tong en dou ogen dicht, aans du k dat allain bie tandarts of bie n smokje.

Nog bie familie laangs west ien Nijwol en noar hoes, vrauw ien billen knepen en voetballen keken, kwam nait veul van terecht, haar beloofd poffert te moaken, vuil mie nait tegen van miezulf, maar haile keuken waas n dikke swieneboudel.

ROEMTE

(Carry L.Grit)

t Is al wel vatteg joar heer dat t gebeurd is. Zai waas nog mor net zeuventien worden en hai waas nait veul older. Ze wazzen net traauwd – een mottje – en ze wazzen aldernoarste wies mit nkan-der. lented haren ze heur hoeske op stee en potje kon gauw kommen. Dou t ducht heur zo wied waas, wer dokter der bie roupen. Zien oordail waas kort en dudelk: mot eerst meer roemte kommen en vot waas e weer. Jong en t wicht

keken nkander mit grote angstogen aan. Zai omdat ze baang waas veur t vremde dat ter te gebeuren ston en hai omdat e heur pien nait votnemen kon en tja, roemte.... Heur hoeske waas hail luddek. Wat non? Ber van t Gruine Kruus ston ien koamer en dokter haar toch ook wel geliek, t waas slim vol. Ze keken nkander ais aan en dou kreeg t jong opains lichtjes ien ogen: koamer mos mor leeg moakt worden. Mit heur baaident hemmen ze t hoesroad der oetsleept noar t achterhoeske. t Waas n mooi zetje loater worden, mor ze haren t veur nkander kregen. Dou dokter weer kwam om te kieken hou ter bie ston, zaten ze mit heur baident mit gat op ber – stoulen stonnen ja ien t achterhoes. Dokter keek vrimd op van aal dij leegte ien koamer. Hai snapte wat zien gezegde tewee brocht haar en richtte hom mor gaauw op t onderzuik van kroamvrauw.

En, ook doar waas roemte kommen. t Duurde mor eefkes meer, dou laag der n mooi en gezond kiend ien moekes arm.

HOU IK DENK, DAT GRUNNEGER WERELD DER OVER 25 JOAR OET-ZIGT

(W.H.Bolt-de Boer)

Heb k even goud over noadocht. Grunneger wereld as pervinzie zel der nog wel wezen en veul van zich heuren en zain loaten. Denk aan Eemshoaven enzo, mor ons Grunneger taal wordt aal minder spoken.

Elk joar ien meertmoand-dialectmoand moak ik t mit op schoulen.

Aal minder kiender kinnen t proaten. Oiders en grootolders proaten tegen nkander wel Grunnegs, mor mit kiender en klaainkiender wordt der Nederlands spoken.

Schane vien ik dat, want wat kinnen wie ien t Grunnegs mit enkele woorden nait aal méér zeggen as ien t Nederlands mit haile zinnen!

Woorden

wat binnen woorden
as ze joe nait roaken?
wat binnen woorden
as joe ze nait verstoan?
wat kinnen woorden kepot
moaken, schiere woorden
binnen din vot
woorden, woorden
groot of klain
din pas is heur zin te zain
as joe ze lezen
en wiswoar verstoan.

Anna Geertruida de Vries- Maarhuis

*Gedichtje van buurvraauw Ginie. Zai komt oet Paais, nog net in Drenthe.
Wat de taal betreft n overgangsgebied tussen Grunnen en Drenthe.
Weer es n bewies van de riekdom van n streektaal dij leeft.*

B lokkie om

Deurbel geit en ik dou open.
Buurvrouw zegt: "Gaist met lopen?"
Jas aan en in buus de telefoon
veur as t neudeg is, gewoon
en as meestal noar de Vreisestroat.

We kieken noar de meul in t volle licht,
genieten weer van t mooie zicht.
In de baarm een einzoam ros van stoaal,
ston der nog gein aner moal,
eigenoar is neit te zein.

Poar bomen wieder in de baarm,
we kriegen t geliek van schrik wat waarm,
Zein we n kerel stoan achter n boom !
Haart slagt wel wat vlugger as gewoon,
bliede dat we met zien beiden binnen.

Wat mout die doar aan de kaant in t gras?
Het e wat verloren wat van hom was?
As stoere vrouwen lopen we deur,
kriegen ons wangen wat meer kleur?
Haand het telefoon al vast.

We kieken nog es over scholder achterom
Noar t stee woar e net ston.
En hou goud ook of ik kiek en luuster,
hij is stil verdwenen in t duuster.
Haand let telefoon weer lös.

Ginie Bakker-Ploeg
januari 07

Boerenverdrait...

Kil en kèl, kold en grel
kikt d'olle boer over zien laand en denkt aan zien vraauw.
Veur joaren trug is ze hom ontvalen.

Laifdevol denkt e aan de joaren woarin ze zied aan zied t laand bewaarkten.
Veul tied om te proaten was der nait. Achterof haar e heur nog zoveel zeggen wild.

n Troan glidt langs zien neuze.
Hai sloet zien ogen en in stilte van de mörgen heurt e heur stem weer.

Mit n veeg van zien rooie buusdouk snoft e zien verdrait vot
en mit zaachte stem sprekt e zachtjes de woorden: 'ik hol van die.....!'

Edward van de Berg

DOOK

dichte dook is n monster
hai beslopt t haaidehoeske
woarnoar ik stoar
van ale kaanten

slokt t op

even nog liekt t te ontkommen
din is t vot
aingoal gries
woar eerst mien dreum beston

opvreten

Jan Blaauw

Het carnaval van de daaier.

Dit is alweer het daarde laidje oet een riege van tiene. De veurige (Leutje Gromke) wordt distieds muziekoal onder handen nomen deur Geert Zijlstra. Hartstikke mooi, wie zain wel wat der oetkomt.

Wie zitten in de tied van t carnaval. Vandoar. In onderstoand laidje bin ik nog aigenwiezer as de veurege keer. Dou mie t refrain in de kop schoot, dou heurde ik op d'achtergrond zo'n mooie slepende mitzingtango. Ik heb t mor aanduurd om dat ter bie te schrieven.

Wel duurt der ditmoal noten onder zetten?

Refrain: (tangomoat)

Dit is het carnaval
Veur alle daaier.
Ze doun het veur de lol,
Veur heur plezaaier.
Elk viert het carnaval op zien menaaier:
een hoane kraait
en d'oal hine dij legt aaier.

1

As baisten gingen ze op t feest te keer;
goud fesoun beston veur heur nait meer.
Ze sprongen oet de kette tot de mörn aan tou:
de hengste, t loi swien en de bonte kou.

Refrain.

2

n Marmot mit rood hoar zag zien kans en
ging mit n aanhoalig jong poeske aan
t sjanzen.
Wat kin t schelen docht dij, vrouger of loater
zit ik toch opscheept mit ain dikke koater.

Refrain.

3

n Keeshond was in t twijduustern
mit n schiere sege opdringerg aan t flusstern.
En nou, zee de kees, nou wil ik ain smok,
zo nait, den dou k die vannacht bie de bok.

Refrain:

4

Een vos doekte in t heu stiekom n knien;
ze smokte meroakel noa twij moatjes wien.
Ze mot wel, zee Reintje, dit is heur lot,
dut ze het nait, den gait z'in de pot.

Refrain:

5

Om zes in de nacht was elk zat en kapot.
en sloerde mit steert tussen de poten vot.
Geradbroakt en kaggel vuilen ze op t must
en dat was t begun van drij doage rust.

Refrain:

Dit was het carnaval
Van alle daaier.
Ze deden het veur de lol,
Veur heur plezaaier.
Elk vierde carnaval op zien menaaier,
De hoane kraai
En de hine dij legt aaier.

*As je t zo bekijken hebben daaier en mensen
wel wat van mekoar.*

*Mit dank aan de Partij veur de Daaier dij de daai-
er weer op de (menu-)koarte plaatst het en mit
net zo veul dank aan de Franse componist Ca-
mille Saint-Saëns (1835-1921) dij in het stok
Carnaval des Animeaux in meziek n aantal daai-
er het pebaaierd oet te beelden.*

Harry Vrieze

Optaikens van n grootmoe

Dail vief

Wie zitten bie ons aan toavel. Mien dochter vertelt over de stried mit heur oldste wel de boas bie heur thoës is. t Wichtje was körtsleden kwoad west en har mit heur voutjes op vlouer stampend oetroupen: “ Ik bin de boas !!!!”. Mor heur moeke har heur rad dudelk moakt, dat doar niks van aan was. Moeke is de boas en doarmit oet. Grootvoa wol t wel eefkes oetpebaaiern en vruig heur: “ Wel is hier in hoës din de boas ?” Zie keek hom mit n kopschrauberg, schaf kopke aan, docht n zetje noa en zee: “ Over n pooske ikke !!!!”

Zoas ik t bekiek, kon ze best geliek kriegen, din zai draait ons aalbaaiden nou aal makkelk om heur lutje vingertje.

Giny Vonk

Wel is dat din ? Nooit van heurd !

De leste tied staait der in veul blooden de duvelderij om noaloatenschap van n laandsman, dij t moakt het in ons noaberlaand. Hai het, dat mout k tougeven, t doar n end schupt en har zok n huushollen moakt mit alles der op en der aan. Mor hai het t nait goud regeld veur as zien tied kommen was, daarom t gedonder in de gloazen. Elkmoal as k der wat over lees, denk ik terogge in de tied.

Zo'n dikke viefteg joar leden gebeurde t in t boetenbad van Appelbergen bie Glimmen. Stok of wat jongelu om en noabie n joar of tiene brochten doar summers veul tied deur. Smörgens veur schoultied mit mekoar op fiets over Onnen laangs t terraain van t spoor noar t zwembad. Nee, nait laangs de drokke Rieksstraatweg, dat was veul te gevaarlek ! Joa zo ging t nog in dij tied. Eefkes swemmen, mor din gingen wie aan t waark: vaarven, timmern, schoonmoaken, wie haren t hail drok. Om haalf negen waren wie bie schoul, mor om haalf vaaier gingen wie weer laangs t zölfde pad, weer of gain

weer. t Mooiste was t op onze vrije middoagen (woensdags, zoaterdags en zundags) mit mooi weer, as t drok was. Din laipen wie wichtertjes badjuffraauw te speulen in ons widde gimmestiekpakje mit n echte schaaidsrechterflòide om de nek. Op zo'n zoaterdagnommedag mos k aan de kaant van t daipe oppazen, dat er gain klaaintjes over de geut gingen. Dizze geut was de ofschaaiden mit t zaand van de zummerwaaide.

Opins wer der n keuteldoemke deur heur pa roupen noar t woater. k Pakte heur bie de haandjes en zee tegen pa dat t wichtje doar nait kommen mog.

Pa kwam oet t woater en was slim kwoad op mie. In t hooghaarlemmerdieks vruig e mie of k wel wus tegen wel ik t wel nait har en dat dij regels nait veur hom van toupazen waren. k Heb toun as beschaaid geven : “As ie Prins Bernhard binnen, din mag t nog nait !!!” Dij laange dood van Pierlala (zo bekeek ik hom dou, din k was mor n hail klaain kroep in t dopke) wer spinniedeg, greep mie bie d'aarm en brocht mie as n misdoadeger op noar t kantoortje van meneer De Boer, d'aigenoar van t bad.

Dij kwoaie kerel reerde en ruip tegen onze badmeester, mor dij bleef hail kaalm en rusteg en zee dat ik geliek har. En as t hom nait zinde, din mog e ofsakkedaaiern. Dij road volgde hai sputternd van kwoadheid op en k mog weer op mien plakje bie t daipe terogge.

Loater hadden wie der mit mekander plezaaier om en k vruig aan Marijke, de dochter van d'aigenoar: “Wel was dat nou din ?” Zai har heurd dat hai Rudi Carrell haitte en dat hai in de Grunneger Schouwburg optreden dee.

Toún wer k der nait hait of kold van, din k har der nooit van heurd.

Wat vrumd is t toch mit ons gedachtengoud, dat zo'n veurval je weer in de kop schut bie t lezen van n bericht in n blad van dizze tied.

Giny Vonk

Vaalt niks tegen doar in Mokum

Sunt n poar weken waark ik in Amsterdam en ik ben gek genoeg al haildaal wend.

Eerste week was t nog wat vrumd. Joa, t gait t er toch aal wat aans aan tou as in Westerwolle, mor ik rie nou al volleerd deur t rode stoplicht en spring mit ogen dicht op juuste tram.

Eerst mos k nog voak op koarte kieken, mor nou wait k al hou ie van Museumplein noar t Spui rieden mouten.

Amsterdam is net n dorp, mor den wat groter. Ik dochde dat lu hier veul jachterger waren, mor dat vaalt slim mit.

Lu bennen aings oardeg open. Grouten doun ze nich recht, mor as ie zulf begunnen, den willen maisten best even proaten en wit, zwaart of broen, dat moakt den aal niks oet. Op dij menaaiereuren je nog ais wat.

Zo ree ik mit mien Gazelle split-fietske over de Prinsengracht, wor ik van achteren aansproken deur n broene man met n tulband op kop en n laange slipjaze aan. t Gong in t Engels.

'You are a good man' zee hai.

Non, dat begunt ja goud, dochde ik.

Even kieken wat hai mie nog meer te vertellen hef. Hai frommelde n stukske papier in nkander en laangde mie dat tou.

'Say a number between one and five'

Da's nich zo stoer: 'Three'

'Now blow in your hand'

'Non tou mor' dochde ik, 'gain half waark' en ik poesde in mien hand mit t braifke d'r in.

'Open it' zee meneer Tulband n beetje laankzuikeg.

En... hou is t meugelk, der staait n drij op. 'In April you will get a lot of money, you'll get € 50.000!'

'O, that is very nice' zee ik

'You are a good man and you'll become very rich'

'Not wrong'

Hai dee n lutke boukje open veur mien

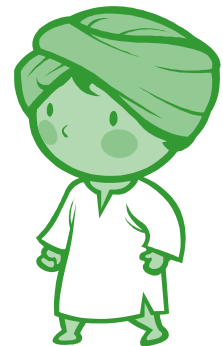
neuze en zee: 'put the piece of paper here and also some money'.

Verdold... dochde ik, dat t gewoon n oardege kerel was en nou wil hai geld. Non, ik loat mie nich kennen, dochde ik and stopte rejoal n haile haalve Euro in zien boukje.

'More money, put paper-money in it' zee hai wat vergrèld.

Joa, dank je de koekoek: 'when I have got that € 50.000, you come back and I'll give you the rest'

Hanne Wilzing

Eerder en dammeet

Eerder hef west

Dammeet komt mie tegemuide

Tied in twai vrumde helften

Sneden mit n vliemschaarp mest

Veurbie is n ervoaren

ken t bloots mit kop nog roaken

Noar wat komt ken k rekken

Haail zo gaail as koren

(10 feberwoarie 2007)

Hanne Wilzing

ZOEPEN MIT N JONGE....

Viefde ofleveren van Terry Rist, gehaaim agent-opsteukeler, daardegroads. Hai is deur zien boas Ongkool mit strafverlof sturd. Terry het O. de gek aanstoken en dat kin ja nait binnen de boas-knecht-verholdens van GDnoord. Het springen van de zendmast bie Noordhörn kwam nait van de grond, nog gain millimeter. En den kin je preostaatsieloon wel vergeten, en ophogen van rang ook. Terry het hoesarrest kregen, in Noordhorn, mor dat mout nait van de doaken reerd worden, aans worden dakpannen eelsk. Hoeswaark: bedenk nije plannen dij onmeugelk lieken mor doardeer drijdubbel verrazzend!

Terry zit mit n elektronische enkelbaand aan ain bain en n swoare koegel mit kette aan aner op beune in zien hoes aan (Doar kinnen we nait aan begunnen, adrezzen bekend moaken). t Liekt krekt of e nait van stee kommen kin, mor dat is schienboarlielik. As e toegangskode intikt veur zien GSM, klikt koegel lös en as e ofstandsbedainen van TV gebroekt veur t streeknijs, wordt enkelbaand boeten waarken steld. GDnoord let nog wel ains wat steekjes valen.... Terry prakkezaaiert. Hou kon e ook zo stom wizen om bie dij zendmast de boudel in de gek te joagen, hai wus ja veurof dat t nait op gekhaid deur kon. En nou mos e nog wat nijs bedenken ook! Eerst mor n beker zoepen mit wat jenever der deur, veur de inspiroatsie. n Mins leeft nait van brood alleneg en n specialist as hai kin nait zunder brandstof. O, wel even dij flezze op t onkostenpepier zetten, zeker ook nog joen aigen strafverlof bekostegen.....

Woar zel e begunnen? t Kenoal leeglopen loaten..... Broggen haalve slag draaien, kerkje van Harkema oetvergroten, vrachtwagens van Koopman vol zetten mit speulgoudautootjes, slim tevreden mit zokzulf is e nog nait, net of n rostegge spieker in de kop het. Ze zollen vanzulfs ook wel n grode vergoadern oetschrieven kennen bie Baalk in Zuudhörn, woar aal dij kopstokken (nee, gain kapstokken...) zok zain loaten kennen aan t gewone volk, benoam heuren loaten kennen, d'aine tonge is nog radder as aner. Dij bonzen proaten lu apmoal noar de mond, nait noar de oren. Din verstrekk je zeuven alternatieven veur n hoge brogge, tillen t haile zoakje over de verkaizens hin en groaven n gaange onder t Hoeredaip deur bie

Nijziel om je goie poletieke wil zain te loaten. Besloeten kin stokken verrazzender. Nait allain n hoge rekloamepoale bie de Slechtvalk, doar ook n bar bovenin, woar je allain mor mit n schaitstoule welkom binnen. Zówat. Terry dut zien zoepenbeker nog ais weer vol, woar is dij jonge...? O, doar! Arregat, beetje veul, vot din mor.

Hai ropt zien pepier van t blok of, scheurt t in snibbeltjes en smit t haile zoakje zo in de locht. Ruderij op beune moakt n besnijde indrok. Kop derbie, Terry!

Wat e doun mout, is n groot ontregelplan moaken veur distrikt NZ van GDnoord. En dat zo gaauw meugelk noar Ongkool sturen in zien bunker, veurdat doar de boudel ontregeld wordt deur de komst van Leen Heb t Hart mit heur knuvvelbaisten. Loagje wotter op de snelweg, as t ooit nog ains vraizen gait, spoorbrogge poar sentimeters zakken loaten, goan de traainen van Arriva wat stottern, keer wat aans. In ain nacht ale börge-meestersketten gappen..... Zol wel nait deurgoan, groot personeelstekört en klonen, doar wil Ongkool ja niks van waiten.

Terry kin zien ogen sikkom nait meer openholden, zal wel van dij zoepen kommen. Hai nikkopt, zugt zokzulf behongen mit golden kettens, n traumaheli brengt hom van de bunker van O. noar t kopketaaier woar Janes Blond hom tot ridder slag. "Au!" Terry vindt zokzulf terog op dele noast zien olderwetse aarmstoule, woar e oetgleden is. Bilder kikt e om zok tou, vuilt dat kedde mit koegel drijmoal om zien verkeerde bain wikkeld is, gain bewegen in te kriegen. GSM in boksembuutse begunt te roazen en speult dan de eerste tonen van Beethovens Negenende. Gottegot, doar heb je de poppen aan t daansen, Ongkool. Mit pien en muite wait e zien Minokia oet zien boksembuuts te pulen. Nij bericht van Ongkool: "Kom votlandelk noar de bunker!" Terry bedenkt zok gain twaimoal, hai esemmest: "k Lig hier koegelvast, kin gain kaant op! Zoepen en Hoogholdt holden mie nog even in leven. Gaauw!"

Jan Blaauw

Het veurjoar zit al in de locht
elke dag wordt t langer lichter
Al droagen de bomen nog gain nij blad
k Zai t veurjoar aan de wichter.

Zai lopen op stroat mit jaze lös
te giechelen en te lagen
kieken soms wel tien moal achterom
as ze jonges lopen zagen.

As zunne moar hail evenkes schient
zitten z'op bankjes mooi te wezen
vertellen mekoar van haarts-gehaaimen
dij z'in de weekbloaden lezen.

De onrust stroalt der glad van òf
wat zel dit veurjoar brengen?
Zai kieken verwachtingsvol omhoog
doagen goan nou dudelk lengen.

Wat is t toch mooi om aan te zain
zai hebben hoop nog nait verloren
Dat is de reden dat elk nij joar
weer kinder worden geboren.

As onze jeugd zok zò gedragt
as dij poar jonge wichter
din is het leven de muite weerd
en wordt t opains nòg lichter.

George Petzinger

Ze schoft mit stoulen over de vlouer. Goud
dat der viltjes onder de poten zitten, Dat
glidit lekker en is ook beter veur t parket en
mien geheur. Drij stoulen op n riege.
'Komst ook in train zitten, opa ?' Ze zet al-
vast de pedde op en scharrelt wat rond om
te kieken wat der nog meer neudeg is om n
train rieden te loaten. 'Woar gaaist hin ?',
vraag ik . 'Noar "Apedoorn" toch, noar ome
Jan', zegt ze en kikt mie kriegel aan, ver-
boasd over zoveul onneuzelheid.
'Goud den, mag k hier zitten ?' k Goa vast
op d' achterste stoule zitten. 'Nee, doar
mout oma zitten'. Ook dat nog..... gereser-
veerde ploatsen..... Ik goa n stoule noar
veuren. 'Zo goud ?' Ze knikt wat òfwezeg,
drok bezeg om koartjes bie mekoar te
zuiken en de knipper oet te pebaaiern.
k Wil groag noar Amsterdam', woag ik ver-
zichteg. Ze mout der even over denken.
'Goud, mor we goan eerst noar Apedoorn'.
'Dat mout den mor', zeg ik. Veul keus heb k
nait, liekt mie.'Goan we nou vot ?' Ik stel mie
t weer veul te simpel veur. Oma mout eerst
nog oet keuken hoald worden en wordt op
de gereserveerde ploatse zet. Zai wil wel mit
noar 'Apedoorn', dat scheelt weer n bult
waark. Wie kriegen nog n koartje en den
gaait t loos. De conducteur veraandert net
zo makkelk in n machinist en loat t spul op
gang kommen. 'Kiek opa, n schoap !', ropt
de machinist boven t geroas van de train
oet. 'Joa, k zai hom !', roup ik.
Schienboar kiek ik oet t verkeerde roam.
'Nee, dat is toch n peerd !', zegt ze mit n
zucht. Inains, ...gierende remmen, train
staait stil,....kou op de reels. Machinist vuilt
zuk nait te goud om t baaist zulf even aan
de kaant te drukken. Den gaait t weer wie-
der, nait laank meer. 'Apedoorn !', heur ik
deur de microfoon. De machinist en oma
stappen oet, op noar ome Jan. Ik blief zitten.
'Wie binnen der opa, oetstappen !'
'Ik mout noar Amsterdam', zeg ik.
'Doar heb k nou gain zin meer in', zegt de
conducteur/ machinist en zet de pedde òf.
'Ik goa nou n boukje lezen'.
k Schud wat mit de kop. Mooie boudel is
dat. Openbaar vervoer kin j'op t heden ook
nait meer van op aan. NS, Arriva, Noord-
net....., t is aalmoal ain pot nat.

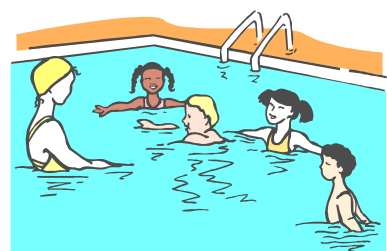
Henk de Weerd

VAN OOST NOAR WEST (en sums weerom)

Swemmen? Niet bepoald mién liefhebberij, vroeger niet en nou ok niet. Ien mien geboortedörp Midwol was gien swembad, doarveur ging je noar Scheemde, eiglieks noar Eekste. Bad was open van 15 mei tot 15 september. Verwaarmd wotter was der niet, zun moes t doen en swommen wer der allent mor as temperatuur van t wotter vieftien groaden of meer was. Das kold zat. (Ik krieg nog noppen op aarms as ik dit schrief...) Ienmoal ien e week namen we de fiets met noar school, mooi ien e rieg, doar zörgde meester Zonderman wel veur. Ieder bod was k zo bemieterd as n kat, moag draaide mij om. Ienmoal ben'k klas uutvlucht met e haand veur de mond noar de plee op e gang. Huufde ik niet met, mog'k op school blieven, schoonschrieven. Voak was je deur en deur kold als je noa n half uur bij t swembad waren, ston badmeester De Vries al te wachten. Grode kerel ien wit pak met n prachtege pet, fluit om e nek. Met n schèl oog zag je t martelwerktuug bij t twijde bad: de hengel. Noa t omkleeden ien t schoapenhok mos je ien e rieg aan e kaant op e steiger, die liep tussen de boaden deur. n Briede bij t twijde en daarde bad, smale op e aner steeën. Ién knovvel met d'elleboog en je laggen ien t wotter... Haar De Vries je votdoadelk ien e goaten. Ien e leren riem van de hengel sweefde je even boven t wotter en verging de wereld. Benoam as de badmeester je ien t wotter valen liet, humor...Hij vroeg mij noa t zoveulste mis-hottjern: "Wil je nou leren zwemmen of niet?" "Nee!" brulde ik. Riem lös, heb nooit meer ien e hengel zeten. In t end heb'k op de MULO bij de gimlezzen van James Kastie met kuzzentjes swemmen leerd, toen wol ik t zölf. Ien e joaren zesteg, ien Zuudhörn, was der gien swembad. Wol je swemmen, dan ging je noar Noordhörn, aan de Badweg. Met n klas kiender fietsten we

aaltied langs t kenoal en dan t pad op langs t huus van postbode Hiemstroa. Fietsen keureg tegen t schut en dan langs t badmeestershok, kontrole was der voak niet, dat dee Appie Hansems zölf schienboarlielik. t Ging n stuk gemoeidelker as ien Midwol. Dat kon ok aans, dat liet meester H.H.Wiechers dan zien, t hoofd van de school aan de Geert Waldastroat. Fluitje en allozie derbij, alles ging op kommando. Omkleeden, ien e rieg langs de kaant stoan, niét bewegen, kiek veúr je! En dan op kommando t wotter ien! Wiechers har t spul goed drild (mor as even niet keek of der even niet was.....) k Ben ok zölf nog wel ies ien dat bad aan t swemmen west, bietje speulderij, lekker ontspannen. Niet laank, t bad moes dicht. Ien Zuudhörn is toen de VVV opricht, wetholder Gerard Timmerman was n geweldege aanpeerdjerder, net as Gerrit Glas, Stavasius, Sinia, Van der Velde. Der kwam n aksie veur n nij swembad, dat bad moes vanzulf ien Zuudhörn kommen, vonnen de Zuudhörners, Ik wer ienschoakeld veur wat PRdinkjes, mog ok noar Radio Noord, omreden der was gienent die n bietje fesoenlek Grunnegers proaten kon. Dat bad kwam der, ienwoners hemmen der veur dokt, "De Dobbe", kort bij de spoorbrug. Wotter, blauw van t gloor en verwaarmd! Aan t enne van de dag kwam der n deken over t diepe bad. Mor ja, noa de eerste jubeljoaren ging t mis, niet genoeg bezuikers. Wel der wél kwam? Gerrit Smit met zien plannen veur holtbouw van boaden en biebelteken. Veur n dubbeltje op d'eerste rang, dan betoal je doch gien kwartje?

Jan Blaauw

N OMMELANDSE RAAIZE tussen Oldambt en Duurswold in viefteger joaren

Vrouger, zo vertelde mie der ais aine, stonden minsen, dij laangs duustere polderwegen op bus wachten mozzen, mit n braandende kraante in haand om chauffeur dudelk te moaken dat ze mitvoaren wollen. Ik kin mie nait herinnern dat ik ooit aine mit n braandende kraante bie bushalte stoan zain heb, al was t op t plattelaand in de joaren viefteg nog wel baalkeduuster. Minsen staken gewoon haand omhoog en deden even n stap naar veuren

Ik herinner mie wel n raaize dij wie moakten mit GADO en ROLAND van Midwolle over Scheemte, t Hammerk, Woagenbörge en Sibboeren naar Schildwolle, Schewol zoas ze doar zeggen. Een Grunneger zol dit n "Ommelandse Raaize" nuimen en din haar e gain ongeliek. Wie, dat wazzen mien Pa en Moe en de schriever van dit verhoal, dou n kwoajong van n joar of zeuven.

Het was n duustere oljoarsoavond. t Regen-de bakstainen en jong katten touglieks. Wie zollen naar Taante Trientje in Schildwolle omreden ze doar haile nacht klokke luden deden. Wie stapten om n uur of zèzze bie Kerkloan in Midwolle in bus van lien 17 van GADO naar Stad. Van Midwolle naar t pompstation ging t nog wel. Dat was maist n gewone, zuneg verlichte weg. Hier en doar n lichtpoale mit n gloeiende spieker van n gloeilampke. Allain in Scheemte, in Kerkstroate zat vlak veur de bochte naar Meulenhörn een beruchte wegversmalen. Kwam bus doar n tegenligger tegen, din mog ain van baiden terogge rieden. Mekoar op dat punt passeren was nait meugelk. En al kwam der minutenlaank gain auto laangs, as bus der laangs mos, din was der zo wis as zeker wel n tegenligger.... Din was der ook nog de schaarpe draai naar rechts noa

brugge over 't Zieldaip op Scheemderzwoag bie boerderij van Kloosterboer, nou "Muincksheerd", woar ie boerenkeze kopen kinnen. Din n schaarpe draai bie tiggelwaark as weg weer richten Brouk ging. Gelukkeg haar GADO vrouger nog nait van dij laange buzzen. t Waren maist körte Scania Vabis buzzen mit n opbaauw van Verheul, nait zo laank noa oorlog aanschaft. Dij konnen dizze schaarpe bochten wel aan. Noa dizze bochte stonden der tot pompstation gain lanteernpoalen meer bie de weg. Wereld was baalkeduuster. Hier en doar n lichtje van n boerderij.

Bie t pompstation aan pervinzioale weg tussen Scheemte en Noorbrouk mozzen wie overstappen op buzze van lien 19 dij van Winschoot naar Delfziel voarde. Vanof t pompstation, n bezinepompe van CALTEX, reden wie over n bochtege donkere weg naar t Hammerk. De eerste kilometers naar Nij Scheemte wazzen hail slecht verlicht. Hier en doar in n bochte een olderwetse lanteernpoale. n Holten poale van de bovengrondse stroomlaidens mit n wit kelkje en n honderdviefteg Watt peertje. Het ging nait haard mit buzze en t was mor goud dat chauffeur de weg wos, zodat hai bie n halte woar volk ston, op tied stoppen kon. Dou wie Nij Scheemte deur wazzen, kwam der weer n duuster stok weg. Hail langzaam wer twij keer de olle spoorboane van de NOLS (Noord Ooster Lokaal Spoorweg Maatschappij) overstoken. Spoorboane lag wat hoger as t laand der omtou, de olle overwegen wazzen nog stevege bobbels in de weg. Nou zollen wie dat n "verkeersdrempel" nuimen. As chauffeur te haard over de bobbels ging, zaten raaizegers achterin buzze mit de kop tegen t plafond en dat was ja ook nait de bedoulen.

Noa de baaide overwegen ging t op t Woar of. Mit n slakkegang kroop buzze deur t dorp. Hail veurzichtig over t Ol Daipkebrogje. Din de vaaierkande bochte achter t smale draibrogje over t Zieldaip. Bus paasde hier net tussen de leunens, roemte veur meuevels haar chauffeur hier nait. Din ging t weer mit n gemoudelk voartje naar t Hammerk, mor eerst mos buzze in t Westinne, bie café Kamps weer over t Zieldaip en nou mit twij vaaierkande bochten. Ook hier was stuurmanskunst slim van neuden. (Nije hoge

brogge en nije weg noar Delfziel wazzen der nog nait.) De GADO buzze, dij noar Delfziel ging, ree din t haile dörp deur, keerde bie Kerkloan, ree dezulfde weg terogge en slug din bie Woagenbörgerweg rechtsof richten Delfziel. Dij Woagenbörgerweg was d'olle Stationsweg van t Hammerk. Gemaintebe-stuur haar de weg dij noam oafnomen, noad- dat t dörp traain al kwietroakt was. In 't dörp, bie café Mestje staptien wie oet de GADO buzze. Hier mozzien wie overstappen van GADO op ROLAND, dij vanoet Woldendörp deur de Woldstreek noar Stad ree. Wie ha- ren ook in Woagenbörgergen overstappen kind, mor familie oet t Hammerk ging mit noar Schildwolle en dij ston al bie bushalte op ROLANDbus te wachten. Veur de gezellig- haid gingen wie der mor bie stoan. Even loater kwam onze olle GADO buzze op weg naar Delfziel alweer voorbie. Poar minuten loater kwam ook de mooie zandgeel en don- kerblauw gevaarfdde ROLAND buzze der- aan. Dij ging achter de GADO buzze aan op Woagenbörgergen of. Smaal wegje noar Kopoaf, poar gevaarleke bochten bie t Wit Tilje, din de hoge vaste brogge op Kopoaf over t Hondhalstermoar. Loater in mien le- ven zol dizze hoge brogge nog n rol speulen bie mien perbaaisels om t autorieden, beno- am de "hellingproef", onder de knije te krie- gen.

In Woagenbörgergen dee de GADO persies net zo as in t Hammerk: eerst t dörp in, hob- belnd over spoordiek van de NOLS, din veurbie gebaauwen van Stichten (Psych. Inr. Groot Bronswijk). Bus keerde midden in t dörp bie café Branbergen, ree langs de- zulfde weg terogge noar de toun nog ainege verbindensweg mit Delfziel, de smale en gevaarleke Kloosterloane. GADO buzzen oet Winschoot en Delfziel haren al keerd en stonden te wachten op aankomst van de ROLAND. Even loater vertrok t haile spul weer en keerde de rust in Woagenbörgergen weerom. Veul volk was der nait bie t pad, ook al was t Oljoar. t Weer was te slecht, t jonkvolk keek t eerst even aan.

Buzze ree verder deur Woagenbörgergen, van- nijs laangs n slecht verlichte en bochtege weg deur t lutje gehucht Laintjer naar Sib- boeren. Bie Laintjer kwammen wie over olle spoordiek van t Woldjerspoor, dij hier oet de richten Stad noar t noorden ofboog. Ook hier allain nog n bobbel in de weg, achter-

loaten veur de konkerent op de weg dij traain van rails hoald haar. In Laintjer stopde buzze en klommen chauffeur en conductrice - dei was der dou nog - der oet. Der was een raazeger dij fietse mitnemen wol. Even loater heurden wie gestommel op t dak en zagen we boeten dat conductrice en passe- zier mit verainde krachten fietse omhoog beurden. Chauffeur hees fietse op, veran- kerde höm in t fietsenrek boven op buzze. Wazzen ook buzzen mit n fietsdroager ach- terop bus, die omdele klapt worden kon. Dat leek mie n stok makkelijker. Wieder laangs Sibboeren en Helm over de bochtege weg, waar om de hoaverklap stopt wuir veur t in- en oetstappen van passeziers. Of en tou heurde je boomtakken tegen fietse op dak sloagen. Din op Schildwolle of. Netuurlek wis ook hier chauffeur sekuur waar de hal- tes wazzen. Kon ook ja nait aans, maiste chauffeurs reden al joaren op dizze ainege liene van ROLAND.

In Schildwolle konden wie bie toren oetstap- pen. t Geluud van de klokke kwam ons al in muide. Eerst gingen wie noar Schildwolmer Diek, waar taante woonde. n Bak kovvie en n euliekouke, veur kinder limenoadde. Loater gingen wie noar toren. Veur n klaaine bie- droage aan de kloksmeerpot moggen vröm- den en getraauwde manlu ook aan t taauw trekken. t Luden was ja aiglieks zoak van de ainspaanjers onder t manvolk. In weke veur oljoarsoavend gingen ze mit klektebuzze deur t dörp veur n biedroage aan de kloks- meerpot. Vanzulfs ging t nait om t luden al- lain en nait allenneg klokke mos smeerd worren..... n Klokje heurde der bie! Kaste-

lain tegenover de toren haar t der goud mit.
 Om twaalf uur gingen wie mit haile familie
 noar toren, woar t haalve dörp mekoar nij-
 joar of winste. Klokke nam ook even rust, t
 was tied veur kloksmeer. Din ging t weer
 wieder, tot nijjoarsmörge, acht uur. Nij-
 joarsnommedag brochde familie oet
 Scheemte ons mit auto weer noar hoes,
 zonder omwegen, n ritje van n dik haalf
 uur... Veurege dag wazzen we meer as twij
 uur onderwegens west.

Oi Pekel, jannewoarie 2007

Beno Doedens.

OP N KAT

n sullege kat oet Zeuvenhoezen
 ruip: hol nou mor op aal te soezen
 ik wait mie gain road
 aal wost doe ook kwoad
 k goa over mien nek van dij moezen

Ineke Bouwman

KADDELAIFDE

Doe most mie toch
 nait vroagen
 om wèl ik meer geef,
 die of kat.
 Doe bist n laiverd,
 mor mien kat
 dij het ja n vachtje,
 zaacht en glad.

Hou kínst doe mie
 nou vroagen
 van wèl ik meer hól,
 die of kat.
 Ik hól ook van die,
 mor mien kat
 mit zien zaacht vachtje
 is mien schat.

Ineke Bouwman

OVER POESKES

KWAALMTOETEN EN KWEDELMOAZEN

As Olle Bone de taikens van dizze tied goud verstaait, din goan de streektoalen n golden periode in de muide. Nait allent t Grunnegers, ook t Drents, t Twents, t Broabants, vot mit de minderwoardeghaid! Borst veuroet, mond wat voaker open, ogen de köst en oren, dij hangen der nait meer noar.

t Mág! k Was vanvummerdag nog mor zuneg wakker, toun k al n stok in t Dagblad vond (van Bouwe van Norden, nait de eerste, wel de beste) over streektoalen Doar dook ook weer de noam op van Joop van de Bremen oet Vlissingen mit zien webstee www.streektaalzang.nl. (Bremen dut mie aaltied aan Winschoot denken, Ger, Joop, Wim, nee Werder nait). Joop van de Bremen holdt dat apmoal sekuur bie en het nou al meer as 3000 streektoalstemmen op zien weblieste. Doar binnen n baarg Grunnegers bie, en krekt zoveul dij der op lieken (mor op Schier wonen, ik zeg mor wat). Heurst en zugst ook al voaker oetsproaken in de streektoal dij der nait om laigen, alderdeegs in de eernse sektor, doar reken ik pervinzioale poletiek ook mor bie (al heb ik nait veul mit Alders, Bleker en Calon, t Grunneger ABCeetje; t het aldernoast veul van haalf put- haalf regenwotter). t Lopt tegen de verkaizens en din willen poletieke kopstokken nog wel ains wat nareg op mekoar reageren. Benoam as dij bobo's groder lieken asdat ze binnen, eh, Bleker op vaaier vaaierkande meters bievöbbeld. Al of nait mit krulsnorre. Komt dij Moorlag oet Stad mit de noam: **kwaalmtoet!** Bie de PvandenA hemmen ze doar wis en vast aine op nomen, op dij vonst: **kwaalmtoet!** Slagt naargens op, woord bestaait ja hailendal nait, mor t overtuugt: **kwaalmtoet!** Zunder te diskrimmenen dut t mie doch aan wat donkers denken en as Bléker doar mit maind wordt.... Dat riedeltje maank rekloame, van diezulfde PvandenA, het ook al wat streektoalderegs, wat streekstroperegs, wat Goud Gouds. Veul mooier vin ik, mor doar kin j'aans overdenken, n woord as **kwedelmoaze!** Of **kwedelkont!** Zol doar ook wel broekboar weden in dij pervinzioale hoesholden. **Plaze** heur ik doar al aine roupen. Dudelk, en t het karak-

ter, doar mouten we t van hemmen. Bie t Dagblad kriegen ze ook aal meer in de goaten dat streektoal riekdom betaikent, toalriekdom, niks gain kraab-op-de-noad. Mooie stokjes van Ogenblikker Jan Wierenga, links onderaan op t veurblad. Niks om hakken en doch muite weerd. En dat der din es aine jeuzelt over de kraant volschrieven in t dialekt, doar komt ja doch nog niks van. Din mouten der veul meer van dij Dagbloaders op kurzes (mor din wordt de wachtieste van Jan Sleumer in Amsterdam nog langer, want dij gasten willen vanzulfds apmoal doárhin!). Lest ston der n laank verhoal over Aike Maarsingh in de kraant, begun jannewoarie, omreden Aike votging. Zetten ze doar ook n oetspraak in van Hayo Apotheker: "Aike, wie hebbn 't redt!" Nou, mooi nait. Dij spellen, dat liekt ja naargens noar, drij fouten in vaaier woorden. Dat drok je doch nait of in n kraant, woar minsen veur betoalen?! Ho, t ligt nait aan Apotheker, dij zee t goud, doar in Brussel. Hojo, Hayo! En t ligt ook nait aan t onnerwies, t zel wel mit t opwaarmen van onze eardbol te moaken hemmen. Kin Noord doar gain Oscarwinnend filmke over moaken?

M.Olle Bone

lenzendens veur **Kreuze 6**: zo gaauw meugelk, mor in elks geval **veur 26 april a.s.**

